

Fastighetsägare ansågs inte vara avgiftsskyldig för bruksavgift för dagvatten fastighet sedan huvudmannen inte lyckats visa att avgiftsskyldighet inträtt enligt 1955 års va-lag, 1970 års va-lag eller 2006 års vattentjänstlag. (25 § 2006 års lag)

LS äger fastigheten Gulsippan 5, som är belägen inom verksamhetsområdet för Sandviken Energi Vatten Aktiebolags (bolaget) allmänna vatten- och avlopps-anläggning.

LS yrkade att Va-nämnden ska fastställa att han inte ska vara avgiftsskyldig för dagvatten fastighet.

Bolaget bestred yrkandet.

LS anförde:

Fastigheten är ansluten till dricks- och spillvatten. Huset är en enplansvilla, som han tog över från sina föräldrar som byggde det år 1950. Han har ägt fastigheten sedan år 1984. Han har bott där i 18 år. Dagvattenledningen i gatan lades på 1950-talet. Det byggdes mycket i samma område då. Dagvattenledningen låg så högt upp att man hade behövt pumpa vattnet upp till ledningen om man skulle nyttja den. Om man använder pump kan det bli stora skador på huset. Bolaget har anført att om alla tre nyttigheter används ska man betala för alla tre. Om man således nyttjar dagvatten ska man betala för det. Enligt bolaget använder han alla tre ledningarna, men det stämmer inte eftersom han inte nyttjar dagvattenledningen. Eftersom han enbart är ansluten till spill- och renvatten ska han bara betala för de två nyttigheterna. – Det ligger en dräneringsledning runt huset. Den är ansluten till spillvattenledningen. Dagvattnet belastas inte alls. Ändå vill bolaget att han ska betala dagvattenavgift. Det lilla som kommer ut från dräneringen är så rent att man kan dricka det. På uppfarten till huset är det singel, så vattnet rinner rakt ned i marken. Inget vatten belastar dagvattenledningen. Inget vatten från huset rinner ut på gatan till dagvattenbrunnarna. Dräneringen har hela tiden varit lagd på spillvattenledningen. Hans föräldrar erhöLL dispens att göra så. Av ett papper som hans far har undertecknat framgår att det är tillåtet att ha dräneringen på spillvattenledningen. Ingen har begärt att han ska koppla om dränvattnet till dagvattenledningen. Takvattnet leds bort från huset till en häck och till gräsmattan. Det går plaströr från stuprör ut på gräsmattan. Tomten är 800 m². Det är mestadels gräsmattor där. Det fungerar ungefär som en stenkista. Vattnet kommer aldrig in mot huset. Takvattnet har alltid kastats ut på tomten. Det var nog så även när föräldrarna bodde i huset. Han har inte sett några gamla installationsritningar. – Bolagets påstående att han har tre avsatta serviser stämmer inte. I gatan finns det en dagvattenledning, men det har inte lagts någon servis in till hans fastighet. Han vet att det inte finns någon dagvattenservis in till fastigheten eftersom han har sett att det inte finns sådan. För några år sedan när han hade stopp i avloppet tittade han i inspektionsbrunnen och såg att toalettvattnet och drän gick till samma ledning, dvs. spillvattenledningen. Han tror inte att bolaget har fotograferat i ledningen. Han undrar varför de skulle göra en avsättning in till hans hus som eventuellt kan läcka (för det måste proppas) när det är så enkelt att gå in på ett cementrör efteråt. Men det är klart att de försöker. För honom är det en liten summa, men bolaget tar in 1,4 miljoner kronor på sitt tilltag. Han har inte underrättats om

förbindelsepunkt för dagvatten. Han vet inte om föräldrarna har underrättats om det heller. Han har under många år i sitt yrke arbetat med spill-, dag- och dricksvatten.

Bolaget anförde:

Dagvattenledningen är lagd år 1950 samtidigt som övriga ledningar. När bolaget började se över va-taxorna för att få en skälig och rättvis avgiftsfördelning upptäcktes att många kunder enbart betalat för dricksvatten och spillvatten, trots att de även nyttjar dagvatten. Det har inte blivit någon ny taxa. Det var ett fel i systemet att kunderna betalade fel avgift. Taxan är utformad enligt Svenskt Vattens basförslag. Eftersom bolagets taxor är uppbyggda på det viset att man ska betala för det man nyttjar blev det en justering för vissa fastighetsägare att från att ha betalat 90 % av full avgift så får man betala 100 %, eftersom alla tre nyttigheter används. Om alla tre nyttigheterna används ska man således betala 100 % bruksavgift.

I ett tätbebyggt område är det svårt att veta vilka fastigheter som nyttjar dagvatten. För att ge fastighetsägarna en chans att uppge om de har en annan lösning på dagvattenfrågan än att använda den allmänna anläggningen gavs de genom ett informationsbrev tillfälle att höra av sig till bolaget. Det står inte i informationsbrevet som skickats ut till fastighetsägarna att man ska betala dagvattenavgift om dränvattnet går till spillvattenledningen, men bolaget har telefonledes informerat kunderna om detta. Belastas däremot inte bolagets system med dagvatten, ska man inte heller behöva betala dagvattenavgift. Fastigheten är enligt fastighetsägaren inte ansluten till den allmänna dagvattenanläggningen. Vid kontakt med LS och enligt hans ansökan framgår att hans dränering är påkopplad på spillvattenledningen. Detta innebär att hans fastighet belastar bolagets system och att han därmed ska betala full avgift.

Dagvatten är ett samlingsbegrepp för dränvatten, vatten från stuprör och regnvatten. Bolaget har kostnader för orenat vatten från drän och stuprör. Fastigheten, som ligger inom tätbebyggt bostadsområde med i huvudsak villor och asfalterade gator, har behov av avledande av dagvatten. Takvattnet från LSs fastighet leds, enligt hans uppgift och vad bolaget kan se, inte till den allmänna dagvattenledningen. Bolaget gör inte gällande att han nyttjar dagvattenledningen. Bolaget tar ut dagvattenavgift trots att fastigheten inte är ansluten till dagvattenledningen. Dagvattenavgiften är 259 kr per år, eller 21 kr 50 öre per månad. Fastigheten har tre avsatta serviser till sin fastighetsgräns avseende dricks-, spill- och dagvatten som alla är lagda samtidigt, år 1950. Bolaget vet inte om ledningen går in på tomten. Eftersom det finns en avsättning för dagvatten från huvudledningen, enligt ingiven karta, kan man utgå från att ledningen går fram till tomtgränsen. Bolaget har gjort en filmning av dagvattenledningen i området. Av filmen framgår att det finns en avsättning för dagvatten till LSs fastighet. Man lade ledningen där för att stuprören skulle kunna anslutas. Servisen har funnits sedan 1950-talet när alla tre ledningarna lades. Ledningen aktiverades inte. En gång lades således en servis som aldrig har använts. Det är grunden för avgiftsskyldighet. För att ledningen ska aktiveras krävs att en ny underrättelse om förbindelsepunkt sker. – För att dränvattnet ska kunna komma upp till dagvattenledningen krävs pumpning. På 1950-talet fanns inte

pumpar med sådana tekniska lösningar som finns idag. Enligt dåvarande bestämmelser fick fastighetsägaren lov att koppla dräneringen på spillvattenledningen eftersom höjdläget inte tillåter inkoppling på dagvatten utan pumpning. Dagens bestämmelser tillåter inte att dräneringen är kopplad på spillvattenledningen. Dagvattnet/dränvattnet är kopplat till fel ledning. Bolaget har inte hittat någon skriftlig dispens varav framgår att LS får ha sitt dränvatten på spillvattenledningen. Det löper dock en fortlöpande tyst dispens för fastigheten. Dispensen har pågått enligt kutym. Det är ganska vanligt i kommunen att dräneringen är kopplad till spillvattenledningen. Bolaget har saknat resurser till att göra en inventering och kräva att fastighetsägare ska koppla om ledningarna. Bolaget har alltså inte krävt att dräneringsledningarna ska kopplas om. Bolaget har i stället koncentrerat sig på de fastighetsägare som har stuprör som går till spillvattenledningen, eftersom de påverkar nätet mest. Bolaget anser dock inte att det är acceptabelt att ha dränvattnet på spillvattenledningen, men förändring kan inte ske över en natt. I framtiden ska drän- och stuprörsvatten tas bort från spillvattenledningen. På sikt måste man göra en sanering. Senare kommer man alltså att kräva omläggning på fastigheterna. – Avgiftsskyldighet inträdde redan år 1950, då fastigheten kopplades in fysiskt på nätet. Avgiftsskyldighet uppkom i och med att man lade ledningen. Det gäller även dagvattenledningen, som funnits där hela tiden. Bolaget tror inte att man tog ut dagvattenavgift på 1950-talet. – Fastighetsägaren har inte underrättats om förbindelsepunktens läge eftersom alla tre ledningarna lades samtidigt år 1950. På den tiden underrättade man inte skriftligt om förbindelsepunkt. Bolaget har antagit att man har underrättat om alla tre nyttigheterna samtidigt, men man kan inte veta säkert eftersom underrättelse inte har skett skriftligt. Bolaget har alltså inte skickat ut någon underrättelse om förbindelsepunktens läge till LS. Bolaget anser dock att förbindelsepunkt är upprättad och att fastighetsägaren har underrättats därom eftersom ledning finns som lades redan år 1950. Som nämnts finns inte någon specifik skriftlig underrättelse, men anmälningssedel om anslutning är inskickad till Sandvikens Stads Vattenledningsverk den 2 juli 1950 och är underskriven av fastighetsägaren, vilken då bör anses vara underrättad om läget på förbindelsepunkten eftersom han är ansluten till vatten och spillvatten.

Va-nämnden yttrade:

Enligt 24 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen, ska en fastighetsägare betala avgifter för en allmän va-anläggning, om fastigheten finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt. Avgiftsskyldigheten inträder enligt 25 § vattentjänstlagen för vattentjänst som tillhandahålls genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen ordnat förbindelsepunkten och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Det torde vara ostridigt att fastigheten i detta fall aldrig varit faktiskt ansluten till bolagets dagvattenledning och att dräneringsvattnet redan från början anslöts till spillvattenledningen. Av den anmälningssedel gällande anläggning av enskild vattenledning som ingavs till vattenledningsverket och undertecknades av dåvarande fastighetsägare den 2 juli 1950, kan utläsas att fråga var om ledningsarbeten för dricks- och spillvatten inom fastigheten Gulsippan 5 och om

tillstånd att framdraga erforderliga servisledningar till tomten. Enligt påskrift på anmälningssedeln slutbesiktigades de ifrågavarande ledningsarbetena och godkändes den 10 maj 1951. Bolaget har emellertid påstått att också en dagvattenservis byggts till fastigheten vid samma tillfälle medan LS, som mångårig fastighetsägare och med egen arbetserfarenhet av va-frågor, bestämt förnekat att en sådan servis finns utbyggd. När som i detta fall ord står mot ord och bevisningen inte klart ger stöd för att en servis verkligen kommit till utförande, måste det åligga kommunen att styrka sitt påstående (jfr MÖD:s domar 2003-03-28, M 3595-01 och 2003-07-22, M 8594-02). Så har emellertid inte skett.

Men även om också dagvattenservis framdragits till fastigheten år 1950 har inte framkommit att detta enligt i Sandviken vid den tiden gällande bestämmelser också skulle innebära avgiftsskyldighet för dagvatten. Inte heller om anslutning i den mening som gällde enligt 1955 års va-lag skulle kunna anses ha inträtt - dvs. att kommunen gjort allt vad på den ankom för att fastighetsägaren skulle kunna faktiskt nyttja dagvattenanläggningen - så har enligt Va-nämndens mening ändå inte framkommit att avgiftsskyldighet för dagvatten också inträtt vid den tiden. Härför krävdes, utöver anslutning i nyss angiven bemärkelse, att huvudmannen och brukaren också träffat överenskommelse om anslutning till dagvattenanläggningen eller att ett sådant rättsförhållande tvångsvis etablerats mellan dem enligt reglerna i 1955 års va-lag. Någon sådan överenskommelse eller tvångsvis beslutad anslutning till dagvatten har inte påvisats i målet. Inte heller enligt 1970 års va-lag eller enligt nu gällande vattentjänstlag innebär det förhållandet att servisledningar dragits fram till fastigheten en tillräcklig förutsättning för att avgiftsskyldighet ska inträda för fastighetsägaren. Därtill krävs att förbindelsepunkt för ändamålet dagvatten upprättats och att fastighetsägaren underrättats härom. Enligt bolagets egna uppgifter har så inte skett i detta fall. Någon avgiftsskyldighet för anslutning till dagvattennätet får därför antas inte ha aktualiserats under de ca 60 år som gått sedan detta nät anlades utan fastigheten har endast varit ansluten till dricks- och spillvatten och såvitt framkommit också erlagt taxeenlig avgift för användning av enbart dessa anslutna nytigheter.

Att fastighetens dräneringsvatten alltsedan fastigheten inkopplades till spillvattennätet med kommunens tillåtelse och utan avgift fått vara anslutet till spillvattenledningen kan vid dessa förhållanden inte berättiga bolaget att nu, utan taxestöd för avgiftsuttag för ett sådant arrangemang, börja utta bruksavgift för dagvatten avseende denna anslutning till spillvattennätet.

Den möjlighet huvudmannen har enligt 16 § va-taxan att uttaga avgift för avlett spillvatten efter annan grund än levererad mängd vatten förutsätter att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd, något som överhuvudtaget inte berörts av kommunen i målet. LSs påstående att det rör sig om endast lite dräneringsvatten som dessutom är rent har inte bemötts av kommunen. – Va-nämnden anmärker att när va-taxan i § 4 p 2 talar om inträdet av avgiftsskyldighet utan att förbindelsepunkt upprättats, så torde därmed avses sådana fall när dagvattentjänsten erbjuds på annat vis än genom ledningsnät vilket inte är aktuellt i detta fall.

Va-nämnden finner således att avgiftsskyldighet för ändamålet dagvatten fastighet inte inträtt för LS som fastighetsägare. Hans talan ska därför vinna bifall.

Va-nämnden fastställde att LS inte var avgiftsskyldig för dagvatten fastighet.

Beslut 2011-07-04, BVa 33

Mål nr Va 123/10